

01004, м. Київ
вул. Антоновича, 7а
тел./факс: (044) 230-72-75,
E-mail: npu.in.ua@ukr.net
р/р № 26003010085291 в АТ «Укрексімбанк»
МФО: 322313, Код ЄДРПОУ 38684025

01004 Kiev, Ukraine,
Antonovich str., 7a
tel./ fax: +38 (044) 230-72-75,
E-mail: npu.in.ua@ukr.net
Acc. № 26003010085291 Ukreximbank
MFO 322313, Code 38684025

№ 106 «20» Березня 2018 р.

**Національна асоціація адвокатів
України,
Рада адвокатів України**

01021, м. Київ, Кловський узвіз, 7,
Літ. А, офіс 6

Щодо неправомірних вимог (адвокатських запитів) про отримання доступу до нотаріальної таємниці

Нотаріальна палата України (далі – НПУ) є недержавною неприбутковою організацією, що здійснює професійне самоврядування у сфері нотаріату.

В порядку здійснення вказаних функцій, НПУ змушена висловити своє занепокоєння у зв'язку з наявними фактами порушення окремими адвокатами вимог чинного законодавства, яким передбачений захист прав та інтересів приватних осіб шляхом захисту нотаріальної таємниці.

Так, останнім часом збільшилась кількість випадків звернення адвокатами до нотаріусів із адвокатськими запитам про надання інформації, пов'язаної із вчиненими нотаріальними діями, незважаючи на те, що вказана інформація є нотаріальною таємницею і її надання призводитиме до порушення прав фізичних та юридичних осіб.

У зв'язку з цим хочемо акцентувати увагу на такому:

1. Відповідно до ч. 1 ст. 20 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», під час здійснення адвокатської діяльності адвокат має право, серед іншого, звертатися з адвокатськими запитам, При цьому, відповідно до ч. 3 ст. 24 вказаного закону, відмова в наданні інформації на адвокатський запит, несвоєчасне або неповне надання інформації, надання

інформації, що не відповідає дійсності, тягнуть за собою відповідальність, встановлену законом, **крім випадків відмови в наданні інформації з обмеженим доступом**.

Тобто, ненадання інформації з обмеженим доступом виключає відповідальність особи.

Відповідно до ч. 1 ст. 21 Закону України «Про інформацію» інформацією з обмеженим доступом є конфіденційна, таємна та службова інформація. Відповідно до ст. 8 Закону України «Про доступ до публічної інформації» *таємною визнається зокрема інформація, яка містить професійну таємницю*.

Згідно ч. 1 ст. 8 Закону України «Про нотаріат» **нотаріальна таємниця** це сукупність відомостей, отриманих під час вчинення нотаріальної дії або звернення до нотаріуса заінтересованої особи, в тому числі про особу, її майно, особисті майнові та немайнові права і обов'язки тощо.

В силу ч. 2 вказаної норми, **нотаріус зобов'язаний зберігати нотаріальну таємницю**, навіть якщо їх діяльність обмежується наданням правової допомоги чи ознайомленням з документами і нотаріальна дія або дія, яка прирівнюється до нотаріальної, не вчинялась. *Особи, винні в порушенні нотаріальної таємниці, несуть відповідальність у порядку, встановленому законом.*

Таким чином, уся інформація, пов'язана із здійсненням нотаріусами своєї професійної діяльності належить до нотаріальної таємниці.

Виходячи з викладеного, чинне законодавство чітко й однозначно відносить нотаріальну таємницю до інформації з обмеженим доступом, що:

по-перше, визначає особливий статус такої інформації;

по-друге, обмежує нотаріусів у можливості її надання, зокрема забороняє надання на адвокатський запит;

по-третє, звільняє нотаріусів від відповідальності за ненадання такої інформації на адвокатський запит.

З огляду на це, нотаріуси не можуть надавати адвокатам за адвокатським запитом інформацію, яка містить нотаріальну таємницю.

2. Відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 20 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» під час здійснення адвокатської діяльності адвокат має звертатися з адвокатськими запитами, до таких суб'єктів як:

1) органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб;

2) підприємств;

3) установ;

4) організацій;

5) громадських об'єднань;

6) до фізичних осіб (за згодою таких фізичних осіб).

При цьому, слід наголосити, що відповідно до ст. 3 Закону України «Про нотаріат» нотаріус є уповноважена державою фізична особа, яка здійснює

нотаріальну діяльність у державній нотаріальній конторі, державному нотаріальному архіві або незалежну професійну нотаріальну діяльність. До того ж, приватні нотаріуси належать до самозайнятих фізичних осіб.

Таким чином, виходячи із положень ч. 1 ст. 20 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», ***нотаріуси не належать до суб'єктів, до яких може бути адресований адвокатський запит.***

3. Останнім часом з боку адвокатів поширеною стає практика не лише вимагати від нотаріусів надання інформації, яка містить нотаріальну таємницю, але й звернення з погрозами чи попередженнями про притягнення їх до адміністративної відповідальності.

Непоодинокими є випадки запрошення нотаріусів на засідання рад адвокатів у більшості регіонів України, на яких мають розглядатись питання про притягнення їх до адміністративної відповідальності за ненадання інформації на адвокатські запити.

Такі вимоги суперечать чинному законодавству України, зокрема ч. 5 ст. 212-3 КУпАП, згідно якої відповідальність передбачена лише ***за неправомірну відмову*** в наданні інформації, несвоєчасне або неповне надання інформації, надання інформації, що не відповідає дійсності, *у відповідь на адвокатський запит.*

Натомість, як зазначено вище, ***нотаріуси в силу закону зобов'язані відмовити у наданні запрошеної у запиті інформації***, адже вона належить до нотаріальної таємниці (*тобто, діяльність нотаріусів є правомірною*).

4. Окрім того, звертаємо увагу на перевищення своїх повноважень радами адвокатів у випадку викликів нотаріусів на їхні засідання вимогою обов'язкової явки.

Згідно п. 1.27 Положення про Раду адвокатів до повноважень Ради адвокатів відноситься вживання відповідно до законодавства заходів щодо усунення державними органами та органами місцевого самоврядування, іншими суб'єктами порушень професійних прав та гарантій адвокатської діяльності; вносить пропозиції про усунення виявлених порушень і недоліків та притягнення до відповідальності посадових осіб, винних у допущених порушеннях.

Виходячи з цього, чинне законодавство не містить положень, які б встановлювали обов'язку нотаріуса бути присутнім на засіданні ради адвокатів.

Таким чином, нотаріуси,

по-перше, не належать до суб'єктів, до яких можуть направлятись адвокатські запити і до яких можуть застосовуватись санкції, передбачені ч. 5 ст. 212-3 КУпАП;

по-друге, відмовляючи у наданні інформації, що містить нотаріальну таємницю нотаріуси діють правомірно.

Враховуючи викладене, НПУ вважає зазначену практику впливу на нотаріусів з боку окремих адвокатів та регіональних органів самоврядування адвокатів неприпустимою і такою, що прямо суперечить чинному законодавству, зокрема ч. 2 ст. 8-1 Закону України “Про нотаріат”, згідно якої, будь-яке втручання в діяльність нотаріуса, зокрема з метою перешкоджання виконанню ним своїх обов'язків або спонукання до вчинення ним *неправомірних дій*, у тому числі вимагання відомостей, що становлять нотаріальну таємницю, забороняється і тягне за собою відповідальність відповідно до законодавства.

У зв'язку з викладеним, звертаємось з проханням вжити усіх необхідних заходів для вирішення вказаної проблеми, зокрема *поширити серед адвокатів інформацію щодо неправомірності вимагати від нотаріусів надання інформації, що містить нотаріальну таємницю.*

Також, просимо *припинити практику незаконних спроб притягнення нотаріусів до адміністративної відповідальності за правомірну відмову від надання інформації, яка належить до нотаріальної таємниці, а також виклику нотаріусів на засідання регіональних рад адвокатів.*

У свою чергу, хочемо засвідчити, що як представники суміжної юридичної професії, розуміємо важливість спільних дій на шляху впровадження в Україні засад верховенства права. З цією метою пропонуємо провести зустрічі для обговорення і вирішення наявних проблем, а також налагодження подальшої плідної співпраці.

Президент

Володимир Марченко